

KANUNİ
SULTAN
SÜLEYMAN
TALAT ŞALK

MILLİ
MİRAS
SUNCE

Kanuni Sultan Süleyman

Talat Şalk

Kanuni Sultan Süleyman 10. Osmanlı Padişahıdır. Yavuz Sultan Selim'in oğludur. Annesi Kırım Hanı'nın kızı Hafsa Sultan'dır.

Osmanlı Devleti'nin en büyük padişahlarından. Bütün ömrü cephelerde savaş meydanlarında geçmiştir. Ordusunun başında on üç sefere çıkmış zaferden zafere koşmuştur. Son sefere çıkarken atının üzerinde zorlukla durmaktadır. Fakat devletin yararını bu sefere çıkmakta gördüğünden bütün zorluklara katlanmıştır. Zigetvar kuşatılmış fakat fetih tamamlanmadan Kanuni, Zigetvar ovasında kurulan çadırında son nefesini vermiştir.

Burada Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa basiretli davranmış, padişahın vefatını askerden gizlemiştir. Asker anında padişahın öldüğünü öğrenseydi Zigetvar fethedilemez sefer başarısızlıkla sonuçlanırdı.

Kanuni Sultan Süleyman iyi bir idareci deha sahibi bir askerdir. Doğu kültürünü bildiği gibi batı kültürüne de vakıftı. Devrinde büyük şairler yetişmiştir. Fuzuli ve Baki bu şairlerin en büyüklerindendi. Kendisi de şiir yazardı en fazla şiir yazan padişahı. Bazı şiirleri hâlâ söylenir "halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi - Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" Kanuni'nin bu mısraları bugün de halkımız tarafında yeri geldiğinde söylenmektedir. Divanını ikinci Mahmut'un kızı Abdulhamit zamanında bastırmıştır.

Kanuni'yi yaptığı on üç seferde kazandığı zaferleri sebebiyle Avrupalılar muhteşem Süleyman diyorlardı. Osmanlı ülkesinde ise yaptırdığı kanunlar ve adil idaresi ile tanınıyordu. Türkler Sultan Süleyman'a Kanun diyorlardı.

Yazımın konusu Kanuni'nin zaferlerle sonuçlanan seferlerinin hikayesi değildir. Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil'in Kayı Osmanlı Tarihi isimli eserinin 4. Cildinde Kanuni ile ilgili anlattıkları ilgimi çekmiştir. Bunları anlatacağım. Kanuni'nin daha iyi tanınmasına yardımcı olacağını düşünüyorum.

Kanuni devrinde Osmanlı Devleti zirveye ulaşmıştır. Kanuni zirveye ulaşan devletin yıkılacağından endişe etmektedir. Bu endişe gece uykularını kaçırmaktadır. Şair "Bir nesne kemal olsa anı zeval eyler" demiştir.

Osmanlı Devleti zirveye ulaşmış kemale ermiştir. Kanuni'yi devletin zirveye ulaştırması endişelendirmiştir. Belki de tarihin gördüğü en büyük devlet zirveye ulaştığında sezdiği veya gördüğü bazı usulsüzlükler padişahı endişelendirmiştir.

Devletin elinden çıkacağı, Osmanlı Hanedanının son bulacağı endişeleriyle uyuyamadığı bir gecenin sabahında Yahya Efendiye bir hattı hümayun gönderir: Yahya Efendi de Trabzonlu'dur. Kanuni'nin süt kardeşidir. İlim adamıdır. Büyük alim Zembilli Ali Efendi'den ders görmüştür. Zembilli'nin vefatından sonra yerine müderris olmuştur. Müderrislik hizmeti sona erince kendisini ibadete vermiş süt kardeşi Kanuni'nin hediyesi olan dergahında talebelerine ders vermeye başlamıştır. Duası makbul bir zat olarak şöhret bulmuştur.

Hattı hümayunu alan Yahya Efendi hemen okur. Sultan Süleyman "Ağabey sen ilahi sırlara vakıfsın kerem eyle de bize Osmanoğullarının akıbetinin ne olacağını haber ver. Yoksa nesli kesilip yok mu olacak. Yok olaksa bu hangi sebeptendir"

Yahya Efendi hattı hümayunu okuyunca bir şey demeden altına "Neme gerek" yazısını yazar. Nameye katlar. Padişaha götürmesi için saray çavuşuna verir.

Kanuni "Neme gerek" ten bir şey anlamaz. Süt kardeşine itimadı tamdır. Hemen saltanat kayığını hazırlatır. Beşiktaş'a gider. Dergaha giden taşlı yokuşu çıkar. Yahya Efendi'nin dergahına ulaşır. Yahya Efendi Sultan Süleyman'ı bahçe kapısında karşılar içeri alır.

Kanuni geliş sebebini anlatır. "Ağabey bu kadar önemli sualime neden cevap vermediniz" der. Yahya Efendi "Biz cevap verdik Sultanım... Bir devlette zulüm ve haksızlık yayılsa bunu işitenler de aman neme gerek dese ve mani olmasalar; bir koyunu kurt değil de çoban yese bunu bilenler hakikati söylemeseler; fakirlerin, muhtaçların, gariplerin feryadı göklere çıkıp bunları taşlardan başkası işitmese işte o zaman felakettir. İşte o zaman yok olmak mukadderdir" der. Yahya Efendiden bu cevabı alan Kanuni'nin gözleri yaşardı: "Allah'ım milletimizi böyle olmaktan koru" der.